

MACHOWSKI JAN (1896-1972)

Urodził się 26 maja 1894 roku w Rokosowie w powiecie gostyńskim. Był synem rolnika Wincentego i Antoniny z domu Dopierała. W latach 1900-1908 uczęszczał do szkoły elementarnej w Rokosowie, gdzie brał udział w strajku szkolnym. W latach 1912-1914 działał w Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół”. 2 września 1914 roku powołany został do armii niemieckiej, do 1. pułku ułanów w Miliczu. Brał udział w wojnie światowej na frontach zachodnim i wschodnim. 9 lipca 1915 roku otrzymał awans na starszego sierżanta. Pełnił funkcję sekcyjnego. 22 listopada 1917 roku przeniesiony został do 88. pułku strzelców konnych, gdzie służył do końca wojny. 22 listopada 1918 roku zwolniono go z armii niemieckiej. Wrócił do Rokosowa. 7 stycznia 1919 roku wstąpił do oddziałów powstańczych. Służył w stopniu kaprała, później plutonowego. Był dowódcą plutonu w kompanii ponieckiej sierżanta Michała Kaźmierczaka. Walczył pod Miechcinem, Janiszewem, Waszkowem i Sowinami.

18 maja 1919 roku wcielony został do 9. kompanii 6. pułku strzelców wielkopolskich (późniejszy 60. pułk piechoty), z którym przebył szlak bojowy przez zachodni odcinek Frontu Wielkopolskiego i Pomorze. Wraz z pułkiem w marcu 1920 roku wyjechał na front bolszewicki. Rozkazem dowódcy pułku nr 417/1 z 21 kwietnia 1920 roku otrzymał formalnie nominację na plutonowego. Za wybitne męstwo w bojach o Kijów w maju 1920 roku, w szczególności za poderwanie oddziału do ataku na bagnety rankiem 11 maja 1920 roku pod Darnicą, dekretem z 18 maja 1921 roku został odznaczony krzyżem *Virtuti Militari* V klasy nr 2804. Podczas odwrotu znad Berezyny pod Warszawę, gdy rany odnieśli wszyscy oficerowie w kompanii, 2 sierpnia 1920 roku w zastępstwie objął jej dowództwo, które pełnił podczas bitwy warszawskiej i ofensywy nad Niemnem. 16 sierpnia 1920 roku mianowano go sierżantem, a 21 sierpnia 1920 roku chorążym. 2 października 1920 roku pod Baranowiczami został ranny (przestrzał stawu skokowego lewej nogi), po czym odesłany do szpitala w Warszawie, gdzie przebywał do 6 grudnia 1920 roku. Po opuszczeniu szpitala skierowano go do kompanii ozdrowieńców, gdzie pełnił funkcję oficera kompanii. 12 stycznia 1921 roku otrzymał przydział do 1. kompanii kulomiotów 60. pułku piechoty, również jako oficer kompanii. W garnizonie w Ostrowie Wielkopolskim w stopniu chorążego służył do 22 maja 1922 roku.

Po zwolnieniu z wojska wrócił do Rokosowa. Po ślubie z Jadwigą Nowak w 1923 roku przeprowadził się do żony, do Luboni w powiecie leszczyńskim. Mieli dzieci: Stanisława (1923), Stefanię (1926-1935), Czesława (1929), Marię (1931) i Bronisławę (1937). Prowadził gospodarstwo rolne. Należał do koła Związku Weteranów Powstania Narodowego w Poniecu, Przysposobienia Wojskowego i Związku Rezerwistów. Był też radnym Gminy Krzemieniewo i członkiem Wydziału Powiatowego w Lesznie. W czasie okupacji został wraz z rodziną wysiedlony do Tomaszowa Mazowieckiego, następnie do Sochaczewa. Pracował w magazynach zbożowych. Po wojnie wrócił do

Luboni i dalej prowadził gospodarstwo rolne. Krótko przed śmiercią został awansowany do stopnia podporucznika w stanie spoczynku. Zmarł w Luboni 21 listopada 1972 roku. Pochowany jest w kwaterze powstańców wielkopolskich na cmentarzu parafialnym w Poniecu.

Odnaczony był także Krzyżem Walecznych i Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym

J. Wawrzyniak, *Jan Machowski (1894-1972) – powstaniec wielkopolski*, „Nowa Gazeta Gostyńska” 2010, nr 1, s. 12-13.